

בס"ד. שיחת ש"פ פקודי, פ' שקלים,
מבה"ח וער"ח אדר שני, ה'תשכ"ז.

בלתי מוגה

א. נוסף על המעלה שישנה בכל שבת ושבת במשך כל השנה, ש"חמדת ימים אותו קראת¹, שזהו מ"ש² "ויכולו השמים והארץ גו", שאחד הפירושים ב"ויכולו" הוא מלשון תענוג, וזהו גם הענין ד"חמדת ימים", ענין התענוג³ — ישנם שבתות מיוחדות שבהם יש מעלה נוספת, ובפרט ביום הש"ק זה שבו ישנם כמה מעלות:

המעלה הראשונה ביום הש"ק זה היא — פרשת פקודי, שבה מסיימים ספר שמות, וישנו העילוי דאמירת "חזק"⁴, ומובן גודל העילוי דסיום ספר אחד בתורה, שזהו מעין ודוגמת סיום כל התורה כולה בהיו"ט דשמחת תורה, שעושין שמחה לגמרה של תורה⁵.

ומעלה נוספת ביום הש"ק זה — פרשת שקלים (הן הקריאה בתורה והן ההפטרה), והרי לא תמיד חלה פרשת שקלים בפרשת פקודי, אלא זוהי המעלה המיוחדת בקביעות שנה זו שפרשת פקודי ופרשת שקלים הם באותו זמן.

ועוד מעלה ביום הש"ק זה — שהוא גם ערב ראש חודש, שמצד זה ניתוסף עילוי ביום הש"ק, כמובן מענין ההפטרה (שהיא תקנת הנביאים, מצד הגזירה כו⁶, ועד שיש מהראשונים שהסמיכו קריאת ההפטרה במועדים מענינו של יום להכתוב⁷ וידבר משה גו⁸), שבשבת שחל בערב ראש חודש יש הפטרה מיוחדת (במקום ההפטרה השייכת לפרשת השבוע) — "מחר חודש", ובפרט ע"פ המבואר בחסידות (וגם בספרי מוסר) בענין "מחר חודש", שמזה מובן שזוהי מעלה גדולה ביותר.

וסדר המעלות: לכל לראש — פרשת פקודי, שזוהי המעלה של

1) נוסח תפלת שבת.	6) ראה שו"ע אדה"ז או"ח רספ"ד. וש"נ.
2) בראשית ב, א.	7) אמור כג, מד.
3) ראה אוה"ת עה"פ (כרך א — מב, ב ואילך. כרך ג — תקח, א ואילך).	8) ראה אנציק' תלמודית (כרך י) ערך
4) ראה גם תו"מ — רשימת היומן ע' תג.	הפטרה ס"ו (ע' יא). וש"נ.
5) טור ורמ"א או"ח סתרס"ט.	9) ראה תו"מ סה"מ חשון ע' שמז ואילך. וש"נ.

יום הש"ק עצמו; לאחר כן — פרשת שקלים, שיש בה עילוי לגבי הענין דערב ר"ח, כדמוכח מזה שעיקר ההפטרה היא ההפטרה של פרשת שקלים, ואילו מהפטרת "מחר חודש" אומרים רק פסוק ראשון ואחרון; ולאחרי כן בא הענין השלישי — ערב ר"ח.

ובהתאם לכך ידובר עתה לפי סדר זה: תחילה — אודות פרשת פקודי, ואח"כ אודות פרשת שקלים, ואח"כ אודות "מחר חודש".

ולמעשה, שאע"פ שלכאורה יש להקדים הענין דמחר חודש לענין דפרשת שקלים, מצד הכלל ש"תדיר ושאינו תדיר קודם"¹⁰, כי פרשת שקלים היא רק פעם אחת בשנה, ואילו הענין ד"מחר חודש", הרי לפי הסדר שכאשר ר"ח חל ביום ראשון בשבוע, אזי ר"ח שלאחריו יחול ביום שני, וכן הלאה, נמצא, שישנו "מחר חודש" יותר מפעם אחת בשנה, מ"מ, הענין דפרשת שקלים הוא נעלה יותר, כדמוכח מההפטרה (כנ"ל). וכמו בכל שבת ערב ר"ח, שאף שענין השבת הוא תדיר יותר, מ"מ, אין מפטירין את ההפטרה השייכת לפרשת השבוע, אלא ההפטרה ד"מחר חודש" דוקא.

ולפני שידובר אודות כללות הענין דפרשת פקודי, יש להודיע גם הפירוש רש"י שאודותיו ידובר בהמשך ההתוועדות — על הפסוק¹¹ "ויקטר עליו קטורת" (כדלקמן סט"ו¹²).

ב. פרשת¹³ פקודי היא הסיום של ספר שמות (כנ"ל). וע"פ הכלל (המובא בספר יצירה¹⁴) "נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן", הרי זה קשור גם עם התחלת ספר שמות, וכפי שאומרים גם ב"גמרה של תורה"¹⁵: "מתכיפין התחלה להשלמה".

והקשר ביניהם — מובן בפשטות:

בשניהם מדובר אודות ענין המנין: בהתחלת הספר — "ואלה שמות בני ישראל גו'", ומפרש רש"י: "מנאן .. להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים כו'"; ובסיום הספר — "אלה פקודי המשכן גו'"¹⁶, ומפרש רש"י: "בפרשה זו נימנו כל משקלי נדבת המשכן .. כל כליו לכל

(בשילוב שיחת ש"פ ויק"פ תשכ"ד), ונדפסה בלקו"ש חט"ז ע' 476 ואילך.
 (14) פ"א מ"ז.
 (15) נוסח "מרשות" לחתן בראשית.
 (16) ריש פרשתנו.

(10) ברכות נא, סע"ב. וש"נ.
 (11) פרשתנו מ, כז.
 (12) ובשוה"ג שם. וש"נ.
 (13) כמה מהענינים דלקמן — נכללו בשיחה שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א

עבודתו" (ועד ששם הפרשה — "שמא מילתא היא"¹⁷, ומורה על תוכן ועיקר הפרשה — הוא ע"ש המנין).

ולהעיר, שאע"פ ש"נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן", הרי גם לאחר הנעיצה נשארים הם בגדרים ד"תחלה" ו"סוף". ובנדו"ד: המנין שבפרשת שמות הוא בבחי' "תחלתן" — מנין שנעשה ע"י הקב"ה (כפי שמביא רש"י מ"ש בנוגע לכוכבים "המוציא במספר גו"¹⁸, דקאי על הקב"ה), שהוא ראשית כל הראשין וקדמון לכל הקדומים; ואילו המנין שבפרשת פקודי הוא בבחי' "סופן" — מנין שנעשה ע"י משה, אשר, לאחר כל המעלות שלו, עד ש"שכינה מדברת מתוך גרונו"¹⁹, הרי זה כאין ערוך ובבחי' "סופן" לגבי הקב"ה.

ג. וע"פ המדובר כמ"פ שכל ענין צריך לבוא גם בעבודה — יש לבאר ענין זה בעבודת האדם:

ובהקדמה — שלכאורה אינו מובן מהי מעלת המנין, שהרי אדרבה: מעלת בני"י היא ש"לא²⁰ ימד ולא יספר"?!

אך הענין הוא — שאע"פ שדורשים מיהודי שעבודתו תהי' למעלה ממדידה והגבלה, הרי התחלת העבודה — שצריכה להיות מן הקל אל הכבד — היא באופן של מדידה והגבלה דוקא, "והי' מספר בני ישראל"²⁰; וזוהי ההכנה שעל ידה יכולים לבוא אח"כ לעבודה שלמעלה ממדידה והגבלה — "אשר לא ימד ולא יספר".

ולדוגמא: התחלת העבודה היא "בכל לבבך ובכל נפשך"²¹, שזוהי עדיין באופן של מדידה והגבלה: "בכל לבבך" — "בשני יצריך"²², היינו, שישנה עדיין מציאות היצה"ר כו', ו"בכל נפשך" — ההגבלה של עשר כחות הנפש. ועד שמצינו שהעבודה ד"בכל לבבך ובכל נפשך" בלבד היא עדיין בבחי' "אין עושין רצונו של מקום"²³; ורק אחרי שישנה העבודה במדידה והגבלה ד"בכל לבבך ובכל נפשך", אזי יכולים לבוא לעבודה ד"בכל מאדך"²¹, "בכל מדה ומדה שהוא מודד לך"²², שזוהי עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה.

(20) הושע ב, א.

(21) ואתחנן ו, ה.

(22) ברכות נד, א (במשנה). ספרי ופרש"י עה"פ.

(23) שם לה, ב ובחדא"ג מהרש"א.

(17) ראה ברכות ז, ב. יומא פג, ב. זהר

ח"א ו, סע"א. ח"ב קעט, סע"ב. ועוד. וראה גם אג"ק ח"א ס"ע רפח ואילך. לקו"ש ח"ו ס"ע 35 ואילך. וש"נ.

(18) ישע"י מ, כו.

(19) נסמן בלקו"ש ח"ד ע' 1087.

ועוד ועיקר — שגם כאשר באים לשלימות העבודה באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, הנה הכוונה היא שענין זה יומשך ויחדור גם במדידה והגבלה — "מספר גו' אשר גו' לא יספר"²⁴.

אמנם, כדי שענין המנין יהי' כדבעי למהוי, היינו, שזוהי הכנה לבוא עי"ז לשלימות שלמעלה ממדידה והגבלה כפי שנמשכת וחודרת במדידה והגבלה גופא — הנה מיד בהתחלת העבודה, כשנמצאים עדיין במעמד ומצב של מדידה והגבלה, יש צורך להדגיש שהתכלית היא העילוי שלמעלה ממדידה והגבלה.

[וע"ד הענין ד"הקדמת נעשה לנשמע" שבהתחלת העבודה, היינו, שמיד בהתחלת העבודה יודע כבר שצריך לעבוד את ה' באופן שלמעלה מהמדידות וההגבלות שלו — גם אם אינו מבין בשכלו והשגתו (שלא יסור צורך בענין ד"נעשה"), ואז, הנה גם העבודה המוגבלת בשכלו והשגתו ("נשמע") היא כדבעי למהוי].

ד. ובפרטיות יותר — בנוגע להמנין שבסיום ובהתחלת ספר שמות:

בפרשת פקודי "נימנו כל משקלי נדבת המשכן .. כל כליו לכל עבודתו" — שזוה"ע של מספר מדוד ומוגבל; אבל התכלית היא — שע"ז תהי' השראת השכינה שלמעלה ממדידה והגבלה, כמ"ש בסיום הפרשה²⁵: "וכבוד ה' מלא את המשכן", עד כדי כך, ש"לא יכול משה לבוא אל אוהל מועד גו'".

וכדי שהמדידה וההגבלה שבעשיית המשכן תהי' באופן שע"ז יבואו להשראת השכינה שלמעלה ממדידה והגבלה — הודיעו מלכתחילה שתכלית המכוון הו"ע השראת השכינה, כמ"ש²⁶ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", שזוהי גילוי שלמעלה ממדידה והגבלה; אלא, שאי אפשר להתחיל מיד בענין שלמעלה ממדידה והגבלה, שהרי צריך לילך מן הקל אל הכבד, ולכן התחלת העבודה היא במדידה והגבלה — "נימנו כל משקלי נדבת המשכן .. כל כליו לכל עבודתו", ועי"ז באים אח"כ להשראת השכינה שלמעלה ממדידה והגבלה, עד ש"לא יכול משה לבוא גו'".

ה. ועד"ז בנוגע למנין בני"י בהתחלת ספר שמות: ההתחלה היא אמנם במספר מדוד ומוגבל — "שבעים נפש"²⁷,

26) תרומה כה, ח.

27) שמות א, ה.

24) ראה לקו"ש שבהערה 13 ע' 477.

25) מ, לה.

אבל מיד לאח"ז נאמר²⁸ "ובני ישראל פרו וישרצו גו' במאד מאד", וכפי שאומרים בהגדה: "במתי מעט", ואח"כ — "גוי גדול עצום ורב"²⁹, וכב' הפירושים ב"רב"³⁰: מלשון רבבה, ומלשון ריבוי — בלי גבול.

וכדי שהמדידה וההגבלה תהי' באופן שממנה יבואו אח"כ לבלי גבול — הנה גם במספר שבעים נאמר "נפש" לשון יחיד, מצד השייכות ל"יחידו של עולם"³¹, לפי שכל אחד מישראל הוא "חלק אלקה ממעל ממש"³² — שזהו היפך ענין המדידה וההגבלה.

ועוד זאת — שלכל לראש ישנה הנתינת כח מלמעלה, כמ"ש "המוציא במספר צבאם גו'", באופן של חשיבות וחביבות כו', שהו"ע שלמעלה ממדידה והגבלה, ועי"ז הנה גם לאחרי שנעשית ירידה הנשמה למטה למעמד ומצב של מדידה והגבלה, הרי זה באופן שמזה באים להעילוי שלמעלה ממדידה והגבלה, מצד הנתינת כח מלמעלה באופן ש"רוח אמשך רוח ואיתי רוח"³³, ועד לבחי' אתערותא דלעילא שלמעלה מהאתעדל"ע שנמשכת ע"י אתעדל"ת³⁴.

ו. ומצד החשיבות והחביבות של כל אחד מישראל להמשכן — נעשית גם שייכותו למשכן:

ב"פקודי המשכן", "נימנו כל משקלי נדבת המשכן לכסף לזהב ולנחושת" — הן אלו שמצד מעמדם ומצבם הרי הם מנדבים זהב, והן אלו שמנדבים כסף, ואפילו אלו שמנדבים רק נחושת.

ולמרות החילוקים שביניהם — הרי על ידם נעשה הענין ד"ושכנתו בתוכם", "בתוך כל אחד אחד"³⁵, שנעשה אצלו הענין דהשראת השכינה שלמעלה ממדידה והגבלה, עד ש"לא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן",

ואעפ"כ, אין הכוונה שלפועל לא נכנס ח"ו, אלא ע"ד מ"ש³⁶ "ויבוא משה בתוך הענן", ש"עשה לו הקב"ה למשה שביל בתוכו"³⁷.

וכיון ש"משה הי' רועה"³⁸ ("הי' מתוקן לכך"³⁹), ונקרא "שושבינא

(28) שם, ז.

(29) תבוא כו, ה.

(30) ראה תו"מ חמ"ח ע' 156. וש"נ.

(31) ראה פרש"י ויגש מו, כו.

(32) תניא רפ"ב.

(33) זח"ב קסב, ריש ע"ב.

(34) ראה לקו"ת שה"ש כג, ד ואילך.

ובכ"מ.

(35) ראה אלשיך עה"פ (תרומה שם).

של"ה סט, א. ועוד.

(36) ס"פ משפטים.

(37) פרש"י עה"פ.

(38) שמות ג, א.

(39) שמור"ר פ"ב, ד.

דמלכא⁴⁰, הרי הוא פועל גם אצל כל בני"י שיהי' אצלם גילוי והשראת השכינה שלמעלה ממדידה והגבלה, כפי שהי' בגלוי במשכן, וכפי שיתגלה בביהמ"ק השלישי שיבנה כביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

* * *

ז. הענין השני ביום הש"ק זה הוא — פרשת שקלים:

"ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין בפרשת שקלים, חל להיות בתוך השבת, מקדימין (לקרותה) לשעבר" (בשבת שלפני ר"ח אדר), "להודיע שיביאו שקליהן באדר כדי שיקריבו באחד בניסן מתרומה חדשה"⁴¹. וגם משחרב ביהמ"ק נשארה קריאת פרשת שקלים בר"ח אדר כשחל בשבת, או בשבת שלפניו.

והנה, בפרשת שקלים נאמר⁴²: "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם גו' זה יתנו גו' מחצית השקל גו' העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט גו' לכפר על נפשותיכם" — כיון שנתנית מחצית השקל היא כדי "לקנות מהן קרבנות ציבור של כל שנה ושנה", ו"הקרבנות לכפרה הם באים"⁴³.

וגם בענין זה מודגשת הנקודה האמורה לעיל — שהתחלת העבודה היא במדידה והגבלה דוקא, אלא שעיי"ז באים להעילוי שלמעלה ממדידה והגבלה:

מנין בני"י שנעשה עיי"ז נתינת "מחצית השקל" דוקא, ובאופן ש"העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט" — הרי זה תכלית המדידה וההגבלה.

אמנם, עיי"ז שמשמשים במחצית השקל לקנות קרבנות ציבור, אזי נעשה ענין שלמעלה ממדידה והגבלה — שהרי עיי"ז הקרכת הקרבן נעשה "ריח ניחוח"⁴⁴, "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני"⁴⁵, "לפני" דייקא (אף שענין זה לא נתפרש בפסוק עצמו), ועד ש"רזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס"⁴⁶, וכמשנ"ת בארוכה במאמר ההילולא⁴⁷ גודל מעלת ענין הקרבנות.

(40) זהר ח"א רסו, ב. ח"ב מט, ב. ח"ג כ,

א (ברע"מ). נג, ב. ערה, ב. (46) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב.

(41) מגילה כט, א ובפרש"י. (47) ד"ה באתי לגני תש"י פ"ב (סה"מ

תש"י ע' 112 ואילך). וראה תו"מ — סה"מ

באתי לגני ח"א ע' מב ואילך. (42) תשא ל, יב-טז.

(43) פרש"י שם, טו.

(44) ויקרא א, ט. ועוד.

ונוסף לזה: נתינת מחצית השקל גופא היא באופן ש"מוסרו לציבור יפה יפה"⁴⁸, וכאשר מחצית השקל נעשה ממון ציבור, הרי זה כבר ענין שלמעלה ממדידה והגבלה (עוד לפני הקרבת הקרבנות שקונים ממעות מחצית השקל), כידוע⁴⁹ שענין הציבור אינו רק קיבוץ של כו"כ יחידים, אלא עי"ז נעשית מציאות חדשה של ציבור, שע"ז נמשך גילוי אור שלמעלה ממדידה והגבלה.

ח. וכל זה בא לאחרי ההקדמה ד"כי תשא את ראש בני ישראל": לכאורה אינו מובן: מהו הענין ד"תשא את ראש" — הרי ה"ראש" הוא המדריגה היותר עליונה שבאדם?

וידוע הביאור בזה — ע"פ שיחת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁵⁰ (וכן הוא גם ע"פ החוקרים), שהתכלית של כל מדריגה היא להיכלל במדריגה שלמעלה הימנה, ולדוגמא: תכלית הדומם — שיוכלל בצומח, ותכלית הצומח — שיוכלל בחי, וכן הלאה, ועד"ז בנוגע לאדם, מין המדבר, שמעלתו היא מעלת השכל (נפש השכלית) — שתכליתו להתעלות למדריגה שלמעלה מהשכל, שזהו"ע ד"תשא את ראש".

ובנוגע לענינו:

התוכן דפרשת שקלים בנוגע למנין בני"ע ע"י מחצית השקל הוא אמנם ענין הקשור עם מדידה והגבלה, וצריך להיעשות ע"י ה"ראש", ע"פ השכל דוקא, שהרי צריך לידע כמה הוא הסכום של "מחצית השקל", עי"ז שידועים הסכום של "שקל הקודש" — "עשרים גרה השקל", אבל אעפ"כ, מדגישים מיד בהתחלת הענין שהתכלית היא: "כי תשא את ראש בני ישראל", היינו, שצריך להעלות את הראש למדריגה שלמעלה ממדידה והגבלה, ואז יכולה להיות העבודה שבמדידה והגבלה (ענין המנין כו') כדבעי, היינו, באופן שע"ז באים להעילוי שלמעלה ממדידה והגבלה, כנ"ל.

וזהו גם מ"ש בסיום הפרשה: "לכפר על נפשתיכם" — שזהו ענין התשובה שלמעלה מהמדידה והגבלה שבכללות ענין התומ"צ ע"י עבודה הצדיקים (ע"ד הענין ד"תשא את ראש", למעלה מהשכל, שזהו"ע המסירת נפש), וכידוע בפירוש לשון חז"ל⁵¹ "תשובה ומעשים טובים",

(48) ראה ר"ה ז, סע"א ואילך. וש"נ. (50) שיחת י"ט כסלו תר"פ ס"ו (סה"ש

(49) ראה לקו"ש ח"ז ע' 10 בשוה"ג. תורת שלום ע' 243). וש"נ.

(51) ברכות יז, א. אבות פ"ד מ"ז. ועוד. וש"נ.

שע"י התשובה המעשים הם טובים ומאירים⁵², היינו, שגם במעשים שהם במדידה ובהגבלה נמשך העילוי שלמעלה ממדידה והגבלה.

ט. וכן הוא בענין השלישי שביום הש"ק זה — "מחר חודש":

קידוש החודש הו"ע שלמעלה מהשכל — כמשנ"ת בהתוועדות קודמת⁵³ מדברי רבינו הזקן בהלכות ראש השנה⁵⁴, שבזמן שהיו מקדשים ע"פ הראי', "אין הדבר תלוי בחשבון כלל, אלא בראיית הלבנה".

ואעפ"כ, גם בקידוש החודש היתה נערכת גביית עדות בב"ד, בחקירה ודרישה וכו' כפי שמצינו ש"דמות צורות לבנה היו לו לרבן גמליאל . . שבהן מראה את ההדיוטות ואומר הכזה ראיית או כזה"⁵⁵ (אף שישנם גדרים מיוחדים לעדות החודש, ואין זה באותו אופן כמו בכל שאר עניני עדות⁵⁶) — שזהו ענין ע"פ שכל, במדידה והגבלה, ועד שכדי לוודא אמיתת דברי העדים⁵⁷, היו משתמשים גם בחשבון ממש, שהוא מצד הבנה והשגה.

אך בסופו של דבר היו ב"ד אומרים "מקודש מקודש"⁵⁵, והרי ענין הקדושה הו"ע של הבדלה מהעולמות כו' (כמבואר בתניא⁵⁸) — למעלה ממדידה והגבלה.

ונמצא, שלכל לראש ישנו ענין הראי' שלמעלה מהשכל, ואח"כ נמשך בענין ההבנה והשגה, חקירה ודרישה וחשבון כו', ולאחרי כן באים לענין הקדושה שלמעלה ממדידה והגבלה — ע"ד האמור לעיל בנוגע לב' הענינים שלפנ"ז: מנין, ופרשת שקלים.

י. והנה, בהתחלת ההפטרה ד"מחר חודש" נאמר "ונפקדת כי יפקד מושבך"⁵⁹:

"ונפקדת" ו"יפקד" — הם ב' ענינים שלכאורה סותרים זל"ז, שהרי "ונפקדת" הוא לשון זכרון, שמורה על ענין המציאות, ואילו "יפקד" הוא לשון חסרון, העדר המציאות?

אך הענין בזה — שאומרים ליהודי, שכדי שיוכל להיות אצלו

56) ראה לקו"ט מטות פב, א. דרושי וש"נ. ראה רמב"ם הל' קידוה"ח פ"א ה"ו. פ"ב ה"ד.

57) ראה רמב"ם הל' קידוה"ח פ"א ה"ו. פ"ב ה"ד.

58) פמ"ו (סו, א).

59) שמואל-א כ, יח.

52) ראה לקו"ט מטות פב, א. דרושי שמע"צ פה, א. שה"ש יז, ג. ובכ"מ.

53) שיחת ש"פ משפטים, מבה"ח אד"ר סיי"ג (לעיל ע' 85).

54) ארו"ח רסת"ר.

55) ר"ה כד, א (במשנה).

הענין ד'ונפקדת', שהו"ע ההמשכה מלמעלה, צריך להיות תחילה הענין ד'יפקד מושבך', שהו"ע הביטול, העדר המציאות.

וכמו במולד הלבנה ("מחר חודש" כפשוטו) — שרק לאחר ביטול והתעלמות הלבנה של החודש הקודם אזי נעשה מולד הלבנה של החודש הבא⁶⁰.

וזהו ענין "מחר חודש" — נקודת הביטול שמחברת את החודש הקודם עם החודש הבא [שחיבור זה ישנו בכל שני חדשים, ועאכו"כ בנוגע לאדר ראשון ואדר שני, שהחילוק שביניהם אינו אלא בנוגע לקטנות וגדלות, כמו החילוק שבין פורים שבאדר שני שנקרא "פורים גדול" לפורים שבאדר ראשון שנקרא "פורים קטן"⁶¹, שחילוק זה הוא רק בכמות, אבל ענינם אחד הוא], וכמו החיבור שע"י קרן זוית, שאינה בבחי' מציאות⁶².

וכמו"כ בנוגע לבניי, ש"דומין ללבנה"⁶³ ו"עתידין להתחדש כמותה"⁶⁴ — שתחילה צריך להיות הענין ד'יפקד מושבך', שמתבטל ממציאותו לגמרי ("אינגאנצן אויס מציאות"), ועי"ז נעשה הענין ד'ונפקדת', ועד שע"ז באים למ"ש בסיום ההפטרה: "עד דוד הגדיל"⁶⁵.

וכן הוא גם בנוגע לענין המנין שבפרשת פקודי, שמורה על החשיבות והחביבות כו' — שבהקדמה לזה צריך להיות ענין הביטול, כמודגש בדברי רש"י בנוגע למנין בניי: "להודיע חיבתך שנמשלו לכוכבים" — כוכבים דוקא (ולא חמה ולבנה), שבהם ישנו ענין הקטנות והביטול⁶⁶ (משא"כ בחמה ולבנה, ולכן, לעתיד לבוא נאמר⁶⁷ "וחפרה הלבנה ובושה החמה"), והיינו, שדוקא ע"י ענין הקטנות והביטול נעשה אמיתית ענין החשיבות והחביבות.

וענין זה מרומז בכך שענין המנין נאמר בלשון "פקודי", וגם בפרשת שקלים נאמר הלשון "לפקודיהם", "כל העובר על הפקודים" — שזהו בדוגמת ענין הביטול ד"כי יפקד".

יא. וההוראה מזה:

ישנם החושבים שכדי לפעול על הזולת צריכים להיות בבחי'

(60) ראה גם תר"מ חל"ט ע' 380. וש"נ.

(61) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 210 הערה 8.

(62) שם, מא.

(63) ראה גם תר"מ חל"א ע' 125.

(64) ראה גם תר"מ חל"א ע' 125.

(65) ישע"י כד, כג. וראה דב"ר פ"א, יד.

(66) ראה תר"מ ח"ה ע' 242. וש"נ.

(67) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת

מציאות וישות והתפשטות יותר, ואז יצליחו לפעול על הזולת יותר מאשר ע"י תנועה של ביטול, שכן, בהיותו בתנועה של התפשטות ביותר ביכולתו להגיע למקומות נוספים, ובמילא יתוסף יותר הפעולה על הזולת.

אך האמת היא — להיפך, כאמור, שהענין ד"ונפקדת" נעשה דוקא ע"י ש"יפקד מושבך", והיינו, שע"י שמתבטל ממציאיותו, נעשה שליח של הקב"ה, ואז יש בכחו לפעול כו'.

יב. וכאן המקום להזכיר לטובה ולברכה את התלמידים השלוחים⁶⁸ שנסעו מעבר לים כדי לעסוק בהפצת היהדות והפצת המעיינות, ועשו זאת מתוך שמחה וטוב לבב — שתהי' להם הצלחה מופלגה למעלה מדרך הטבע, ללא מדידות והגבלות כו'.

ולהעיר, שישנם כאלו שמתעקשים להישאר כאן דוקא, למרות שבהיותם כאן אינם עושים מאומה, "זיי ווערן צורייבן"... ומונחים בענינים של מה-בכך, ועוד למטה מזה; אילו היו נוסעים למקום אחר — היו עוסקים בהפצת היהדות והפצת המעיינות, ואילו בהיותם בברוקלין — אינם עושים מאומה, ומונחים בענינים של מה-בכך, ולדוגמא — כפי שנעשה המנהג אצל ה"שפיץ דשפיץ", שבכל יום צריכים לקרוא העיתון ולשתות "דזשוס" כו', וכל כך מוכרח הדבר, עד שלולי זאת אינם יכולים להתפלל, ועאכ"כ שלולי זאת אינם יכולים לעסוק בהתבוננות שקודם התפלה...

ולעומת זאת — השלוחים הנ"ל קיימו את הציווי "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"⁶⁹ כפשוטו ממש, ללא "פשט'לאך", מבלי הבט על כך שבהיותם שם צריכים להיטלטל ולהתייגע ("וואלגערן זיך"), וללא קריאת עיתון ושתיית "דזשוס"!

ו"נערים פני זקנים ילבינו"⁷⁰ — שכאשר יבוא המשיח, יהיו הם הראשונים שילכו לקראתו, והם יקחו עמהם ("זיי וועלן מיט-שלעפן מיט זיך") את השאר!

משיח לא יהי' מוכן לשמוע שום "קונצים", אלא ידרוש חשבון — "אלה פקודי המשכן": תרשום⁷¹ בפתק כמה חסידים עשית — על כמה יהודים פעלת שיהיו חסידים של הרבי, שילמדו חת"ת, ויבואו לומר כל התהלים בשבת מברכים!

68) ראה לעיל ע' 114 הערה 61. וש"נ. גם תר"מ ח"מ ע' 321. וש"נ.
69) ר"פ לך לך.
70) סוטה בסופה (מט, ריש ע"ב). וראה שליט"א באצבעו הק' על השולחן (המור"כ).

אך בפועל — הנה לא זו בלבד שהוא בעצמו אינו בא לאמירת תהלים, כיון שסבור שאמירת תהלים שייכת ל"לדים קטנים", ואין זה מתאים עבורו, אלא עוד זאת, שרוצה שגם אחרים לא יבואו לאמירת תהלים, וגם אם הוא "מסכים" שאחרים יבואו — לא מתאים לו לדבר עמהם ולעורר אותם על כך, בהיותו בבחי' "זקן ואינו לפי כבודו"⁷².

ובכן:

בנוגע לפעולה על הזולת — נתבאר לעיל שבשביל זה צריך להיות בביטול דוקא, וכפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁷³ בענין "כלי מלא אינו מחזיק"⁷⁴, ועד"ז בנדו"ד, שבהיותו מציאות לעצמו, "כלי מלא", אינו יכול להתחבר עם הזולת כדי לפעול עליו כו'.

ומה שטוען שמדובר אודות ענינים פשוטים, כמו אמירת תהלים, ועד"ז לימוד חת"ת שאינו אלא למיגרס כו' — הרי הרבי תיקן ודרש זאת בלהט ("דער רבי האָט זיך געקאַכט אין דעם"), ולכן צריך לעסוק בזה.

ולהעיר ממ"ש ביצחק — שלעתיד לבוא יאמרו ליצחק דוקא "כי אתה אבינו"⁷⁵ — "ויזרע גו"⁷⁶, שהתעסק בענינים גשמיים [ואף שבפרקי דר"א⁷⁷ איתא "וכי יצחק זרע דגן ח"ו", הרי "אין מקרא יוצא מידי פשוטו"⁷⁸], ובוזה דוקא זכה לברכת ה' — "ויברכהו ה'", "ש"בארץ ההיא" ו"בשנה ההיא", ארץ קשה ושנה קשה, מצא "מאה שערים"⁷⁹; ואם ליצחק אבינו הי' "מתאים" לעסוק בענינים פשוטים — בודאי יכול גם הוא להתעסק ולפעול על הזולת בנוגע לאמירת תהלים וחת"ת וכיו"ב.

ונחזור לענינו — אודות השלוחים הנ"ל, שנסעו — ללא התחכמויות כו' — בשביל לעסוק בהפצת המעיינות, ולא עשו "רעש" ("טומל") מהמסירת־נפש שלהם, כהסדר כאן שכל דבר שעושים הוא ענין של "מסירת נפש"!!!

— זהו אמנם ענין של מסירת נפש, וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר⁸⁰ ש"כל ישראל בני מלכים הם"⁸¹ (ומצינו גם הלשון "מלכים הם"⁸²), ואצל

78) שבת סג, א. וש"נ.	72) ב"מ ל, א-ב.
79) תולדות שם ובפרש"י.	73) ראה סה"מ תש"י ע' 120, ובהנסמן
80) ראה גם תו"מ ח"ח ע' 68. וש"נ.	בהערה שם.
81) שבת סז, א. וש"נ.	74) ברכות מ, א. וש"נ.
82) ברכות ט, ב. תקו"ז בהקדמה (א, ריש ע"ב). וראה שבת נט, ב.	75) ישע"י סג, טז. וראה שבת פט, ב.
	76) תולדות כו, יב.
	77) רפ"ג.

"בן מלך", הנה אפילו טירחא קלה נוגעת ביותר כו', ובשביל זה מגיע "ש"י עולמות", ועד לתר"ך עולמות; אבל, זהו ענין ששייך למלאך מיכאל, שיוכל להמליץ טוב על ישראל כו', ואילו בנוגע לפועל — צריך להיות ענין העבודה ("ראַבָּאָטו"), ובאופן שיהי' ניכר פעולת העבודה ("ראַבָּאָטו ווידיאָט")⁸³.

וכאמור לעיל שצריך להיות הענין ד"יפקד מושבך", שהו"ע הביטול והמס"נ, ובפרט ע"פ המבואר במאמר ד"ה וקבל היהודים תרפ"ז⁸⁴, שנדפס מחדש זה עתה⁸⁵, ודוקא עי"ז נעשה הענין ד"ונפקדת", שנעשה מציאות חשובה אצל מלך מלכי המלכים הקב"ה, אשר "גלה סודו אל עבדיו הנביאים"⁸⁶, ומשפסקה הנבואה — אל רבותינו נשיאינו עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר.

ולהעיר, שהתלמידים השלוחים הנ"ל, שעדיין לא מלאו להם עשרים שנה, ראו את כ"ק מו"ח אדמו"ר רק בקטנותם, קודם שהגיעו לכלל הבנה והשגה, ולא זכו שכ"ק מו"ח אדמו"ר ישקיע בהם ריבוי כחות כו', ואעפ"כ, נסעו מתוך שמחה וטוב לבב, וללא "פשט'לאך", ועל ידם תושלם הכוונה ד"יפוצו מעינותיך חוצה", ועי"ז — יפעלו ביאת המשיח.

יג. (רסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א):

אף שאזנם הגשמית אינה שומעת את הדברים הנאמרים — הרי אצל בני" נמשכים הברכות אל המקבל למרות ריחוק המקום בגשמיות. ובכן, יהי רצון שתומשך להם ברכת הצלחה מופלגה ללא מדידות והגבלות כלל,

ובפרט בנוגע לעיקר מטרת נסיעתם — לייסד "בית גדול"⁸⁷, כדברי הגמרא במסכת מגילה⁸⁸: "שמגדלין בו תורה", הן נגלה והן חסידות, ו"מגדלין בו תפלה" (שעי"ז נעשים כל עניני התומ"צ כדבעי), ויקויים בהם "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"⁸⁹, עד ל"נחלה בלי מצרים"⁹⁰.

* * *

(87) מלכים ב, כה, ט.

(88) כז, רע"א.

(89) ויצא כח, יד.

(90) שבת קיח, סע"א.

(83) ראה סה"ש תרפ"ב ע' 27. וש"נ.

(84) סה"מ תרפ"ז ע' קיב ואילך.

(85) ראה גם מכתב כ"ה אד"ר שנה זו

(אג"ק חכ"ד ע' דש ואילך).

(86) עמוס ג, ז.

יד. מאמר (כעין שיחה) ד"ה כי תשא את ראש בני ישראל גו'.

* * *

טו. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁹¹ "ויקטר עליו קטורת", "שחרית וערבית, כמו שנאמר⁹² בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות וגו'⁹² — דכיון שיש מקום לומר שקטורת זו שונה מהרגיל (כשם שעריכת הלחם ביום חול והדלקת הנרות בבוקר היו שונים מהרגיל)⁹³, לכן צריך רש"י להבהיר שהיתה כפי הרגיל, "שחרית וערבית כמו שנאמר כו'", וגם "בהטיבו את הנרות", כי, ע"פ פשוטו של מקרא הדליקו הנרות (כמו כל עבודות המשכן) גם בשבעת ימי המילואים — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁹⁴ בלקו"ש ח"ו ע' 225 ואילך.

טז. דובר גם אודות מ"ש רש"י בפ' שמיני על הפסוק⁹⁵ "ויבוא משה ואהרן וגו'", "למה נכנס משה עם אהרן, ללמדו על מעשה הקטורת", דלכאורה⁹⁶ הרי זה בסתירה למ"ש בפרשתנו "ויקטר עליו קטורת" דקאי בפשטות על משה?

ויובן בהקדם הביאור בפרש"י על הפסוק⁹⁷ "ויקרב גו' ויקטר גו' מלבד עולת הבוקר", "כל אלה עשה אחר עולת התמיד" — שאי אפשר לומר ש"מלבד" פירושו חוץ (כבכל מקום), שהרי עולת הבוקר הקריב משה ולא אהרן (כמ"ש רש"י בפרשתנו⁹⁸ ש"שימש משה והקריב קרבנות

הענין ד"משנכנס אדר מרבין בשמחה" (תענית כט, סע"א), באופן נעלה יותר מאשר בחודש אדר ראשון, ולכן יפסיקו בניגון שמח. 93 נוסף לכך שכללות העבודה בשבעת ימי המילואים לא היתה עבודה ע"ד הרגיל — כדברי רש"י במסכת יומא (ג, ב) "איין קרוי עבודה .. שהוא בלבוש בגדי כהונה, ושל משה בחלוק לבן"; וכדברי התוס' במסכת ע"ז (לד, א — ד"ה במה) ש"כל ז' ימי המילואים שהי' משה מעמיד המשכן ומפרקו הי' נחשב כמו במה, ואיין בגדי כהונה בכמה".

94 בשילוב שיחת ש"פ ויק"פ תשכ"ו.
95 ט, כג.
96 ראה גם לקו"ש שם הערה 15. שיחת ש"פ שמיני תש"מ.
97 שם, יז.
98 שם, כט.

91 תצוה ל, ז.
92 לאחר השאלות אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שיש להפסיק עתה, כדי "ליתן ריוח", ובינתיים אולי יחשבו ("אפשר וועט מען זיך כאַפּן") על התירוץ*.

וכיון שנמצאים כבר לאחר חצות, ששייך כבר ליום שלאחריו (כמובן מהדינים דאמירת תחנון), ר"ח אדר שני — הרי בודאי שישנו

(* יש לציין שביום הש"ק בבוקר הודיע כ"ק אדמו"ר שליט"א שבהתוועדות יתבאר פירוש רש"י זה (על הפסוק "ויקטר עליו קטורת"), והורה להודיע זאת להר"י שי' וואַלדמאַן — בהתאם לבקשתו שכ"ק אדמו"ר שליט"א יואיל להודיע מראש איזה פירוש רש"י יתבאר בהתוועדות, כדי שיוכלו לעיין ולהתכונן כו' (ראה גם לעיל ע' 117; ע' 132; ע' 149) — המו"ל.

ציבור חוץ מאותן שנצטווה אהרן בו ביום", ולכן מוכרח רש"י לפרש ש"מלבד" היינו "אחר".

וכיון שבפרשתנו נאמר תחילה "ויקטר עליו קטורת" ואח"כ "ויעל עליו את העולה", "עולת התמיד", קטורת לפני עולת התמיד (וע"פ פש"מ הכתובים הם כסדרן*), עכצ"ל, שזה ש"נכנס משה עם אהרן, ללמדו על מעשה הקטורת" (אחר עולת התמיד) היא קטורת נוספת שהיתה ע"י אהרן, בתור הוראת שעה (בדוגמת הקטורת שבקרבנות הנשיאים שהתחילו בו ביום, ש"לא מצינו קטורת ליחיד ולא על מזבח החיצון אלא זו בלבד, והוראה שעה היתה"¹⁰³).

ועפ"ז יש לבאר הטעם שנדב ואביהוא בחרו לעשות עבודה בענין הקטורת דוקא — כיון שראו שיש חידוש מיוחד ביום זה בענין הקטורת שנוסף על הקטורת שהקטיר משה, נצטווה גם אהרן להקטיר קטורת נוספת (משא"כ ההוספה בשאר הקרבנות, י"ל ששייכת לאהרן דוקא, כפי שמפרש רש"י על הפסוק¹⁰⁴ "קח לך עגל", "להודיע שמכפר לו הקב"ה .. על מעשה העגל שעשה").

ועפ"ז יש לבאר גם מ"ש הרמב"ן¹¹: "ובפירוש רש"י ראיתי ויקטר עליו אהרן .. ולא ידעתי אם הוא טעות סופרים" — דלכאורה מהי הקס"ד לומר ש"ויקטר" קאי על אהרן, בה בשעה שבכל הפרשה מדובר על משה — כי:

ההכרח לומר שהיתה קטורת נוספת הוא מסדר הדברים שבפרשתנו, שהקטורת היא לפני עולת התמיד, ואילו בפ' שמיני נאמר שהי' זה "אחר עולת התמיד" (כנ"ל); אבל אם נאמר שהכתובים שבפרשתנו הם שלא כסדרן (כדעת כמה מפרשים¹⁰²), אין הכרח לומר שהיתה קטורת נוספת. וכיון שמצינו בברייתא "למה נכנס משה עם אהרן, ללמדו על

* וי"ל שגם הפסוק⁹⁹ "וישם את הכיור גו' ויתן שם מים לרחצה" הוא כסדרו — לאחרי העבודות שנזכרו בפסוקים שלפניו, וקודם העבודות שהיו לאחרי זה (וכמו קטורת דערבית, תמיד של ערב (שמזכירם רש"י כאן) ועוד (שבפ' שמיני)) — שהרי לדעת רש"י הי' למשכן דין במה¹⁰⁰ (קודם שהוקמו הקלעים), ואיתא במשנה¹⁰¹ דאין ריחוץ ידים ורגלים בבמה¹⁰².

102) ראה גם לקו"ש שם הערה 20.
103) פרש"י נשא ז, יד.
104) שמיני שם, ב.

99) פרשתנו שם, ל.
100) ראה לעיל הערה 93.
101) זבחים קיג, א.

מעשה הקטורת, שמזה משמע שעשיית הקטורת היתה ע"י אהרן, א"כ, יש מקום לומר שמ"ש בפרשתנו "ויקטר גו" קאי על אהרן.

יז. ויש להוסיף ולבאר גם ע"פ פנימיות התורה — "יינה של תורה", וכך גם ההוראה בעבודת ה', ככל עניני התורה, לשון הוראה¹⁰⁵, שיש בהם הוראה בעבודת ה':

ידוע החילוק בין קרבנות לקטורת¹⁰⁶ — שקרבנות צריכים להיות "מן המותר בפיו"¹⁰⁷ דוקא, וכפי שהבין חמש למקרא למד כבר בפ' נח¹⁰⁸, שנח נצטווה להכניס לתיבה "מכל הבהמה הטהורה .. שבעה שבעה", "כדי שיקריב מהן קרבן בצאתו", משא"כ קטורת, הרי "המור" שבסממני הקטורת הי' מדם חי שאינה טהורה (לדעת הרמב"ם¹⁰⁹), וכפי שמבאר רבינו הזקן בתורה אור¹¹⁰ שזהו הענין דאתהפכא, היינו, שלוקחים ענין שאינו טהור, ומהפכים אותו לקטורת. ומזה מובן שענין הקטורת קשור עם עבודת התשובה (וזהו גם הענין ד"ששה חדשים בשמן המור"¹¹¹).

וזהו גם מה שסממני הקטורת הם במספר י"א וְלַהֲעִיר גַּם מִמֶּנּוּ הַצִּצְצִי¹¹², שבפסוקי⁹¹ "והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה" יש י"א תיבות], אף שבקדושה המספר הוא עשר ולא אחד עשר, ואילו מספר אחד עשר שייך ללעז"ז¹¹³ [ועד"ז מצינו מספר י"א ביריעות המשכן, שיריעות העיזים היו במספר י"א¹¹⁴, והרי ענין העיזים שייך לעזו כו'¹¹⁵] — כיון שענין הקטורת הוא לפעול הענין דאתהפכא.

וכאן רואים שכאשר אהרן נתמנה לכהן גדול, הוצרך להביא קטורת נוספת, שזהו"ע התשובה — כי, ביחד עם גודל הזכות, ניתוסף גם בגודל האחריות כו', והיינו, שכיון שנתעלה למדרגה נעלית ביותר, אזי הוצרכה להיות אצלו תשובה נעלית יותר (כמבואר בתניא¹¹⁶ ש"עיקר התשובה בלב והלב יש בו בחי' ומדרגות רבות כו", ולפעמים יש צורך ב"תשובה

(105) ראה רד"ק לתהלים יט, ת. גו"א ר"פ	(112) אוה"ת תצוה ע' א'תסב.
בראשית (בשם הרד"ק). זח"ג נג, ב.	(113) ראה ע"ח שער יא פ"י. פע"ח שער
(106) ראה תו"מ סה"מ תשרי ע' קסד	הקדישים פ"ד.
ואילך. וש"נ.	(114) תרומה כו, ז.
(107) שבת כח, ב. וש"נ.	(115) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע'
(108) ז, ב ובפרש"י.	רלד. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ד ע'
(109) הל' כלי המקדש פ"א ה"ג.	א'תריא.
(110) מג"א צט, א.	(116) פכ"ט (לו, ב).
(111) אסתר ב, יב.	

עילאה יותר כו"), גם לגבי ענינים שבמדריגתו הקודמת לא היו נחשבים לחטא (ע"ד המסופר בפע"ח¹¹⁷ אודות צדיק א' ש"פעם א' הי' מכון בקדושת וכו' לציון באמרו לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, ואז ע"י אותה כוונה שכח והסיח דעת מן התפילין", וכיון ש"היו רוצים להעלותו למדרגה העליונה", הי' צריך לתשובה על ענין זה)¹¹⁸.

וכפי שמצינו גם בנגלה דתורה — כדאיתא בגמרא¹¹⁹ בנוגע לזהירות מחילול השם (שזהו תכלית כל ענין התומ"צ): "היכי דמי חילול השם, אמר רב, כגון אנא, אי שקילנא בישרא מטבחא ולא יהיבנא דמי לאלתר", והיינו, שאף שאצל רוב בני אדם הרי זו הנהגה רגילה כמנהג התגרים, הנה לגבי מדריגתו הנעלית של רב, הרי זה ענין שנחשב לחילול השם.

אמנם, כדי לידע מעמדו ומצבו, שכיון שנתעלה לדרגא נעלית יותר צריך להוסיף בעבודת התשובה — הנה בשביל זה יש צורך בלימוד והוראה ממשה רבינו (ש"נכנס עם אהרן, ללמדו על מעשה הקטורת"), להיותו "שושבינא דמלכא"¹²⁰, ועליו נאמר¹²⁰ "אנכי עומד בין ה' וביניכם גו' להגיד לכם את דבר ה'", ועד"ז בנוגע לאתפשטותא דמשה שבכל דרא¹²¹.

וע"י ענין התשובה מגיעים למדריגה שלמעלה מהשתלשלות, שזהו שאמרו רז"ל¹²² ש"מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורין אין יכולין לעמוד בו", כיון שזוהי מדריגה שלמעלה מהשתלשלות.

וע"ד מ"ש בנוגע לענין הקטורת (שענינה תשובה, כנ"ל) — לא רק הקטורת דיוהכ"פ, אלא גם הקטורת שבכל השנה: "וכל אדם לא יהי' באוהל מועד גו"¹²³, היינו, שאף אחד אינו יכול להגיע למדריגתו, "אפילו אותן שכתוב בהן¹²⁴ ודמות פניהם פני אדם"¹²⁵, כי אם באופן ש"יהיו¹²⁶ לך לבדך ואין לזרים אתך"¹²⁷.

פ"ז ה"ד.	(117) שער התפילין פ"י ובהגהה שם.
(123) אחרי טז, יז.	(118) ראה גם לעיל ע' 4 ואילך. וש"נ.
(124) יחזקאל א, יו"ד.	(119) יומא פו, א.
(125) ירושלמי יומא פ"א ה"ה.	(120) ואתחנן ה, ה.
(126) משלי ה, יז.	(121) ראה סה"ש תורת שלום ע' 158.
(127) חסר הסיום (המור"ב).	(122) ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה